

2de Adventszondag 2018: *Populus Sion*

Lezing:

Toch ziet Jahwe uit naar een gelegenheid om u zijn goedheid te bewijzen; toch zal Hij opstaan en zich over u ontfermen, want Jahwe is een rechtvaardige God. Gelukkig zijn allen die naar Hem uitzien! Volk van Sion, volk dat in Jeruzalem woont, gij hoeft niet meer te wenen. Jahwe zal u genadig zijn, als uw roepen tot Hem doordringt; zodra Hij het verneemt, zal Hij u verhoren. De Heer heeft u wel het brood der benauwing en het water der verdrukking gegeven, maar uw Leermeester zal zich niet langer verborgen houden, met eigen ogen zult gij Hem zien. Met eigen oren zult gij achter u een stem horen zeggen: 'Dit is de weg, volgt die, of hij nu naar rechts gaat of naar links.' Die zilveren beelden, die met goud beklede afgoden zult gij dan als onrein beschouwen. Gij zult ze wegwerpen als afval. 'Weg daarmee!' zult gij zeggen. Dan schenkt Jahwe regen aan het zaad dat gij op uw akkers zaait, en het brood dat uw akkers opbrengen, zal smakelijk en voedzaam zijn. Op die dag grazen uw kudde in uitgestrekte weiden; uw ossen en ezels die de grond bewerken, zullen voer eten, met zuring vermengd, zorgvuldig opgeschud met schop en gaffel. Op elke hoge berg en op elke verheven heuvel stromen dan beken vol water, op de dag van de grote slachting, als de versterkte torens ineens stortten. Het licht van de maan is dan als het licht van de zon, en het licht van de zon is zevenmaal sterker, even sterk als het licht van zeven dagen, op de dag dat Jahwe de wonden van zijn volk verbindt en het geneest van de opgelopen kwetsuren.

(Jesaja 30,18-26)

Toespraak:

De 4 adventszondagen hebben we met het voorbereidingsploegje gekoppeld aan de traditionele Latijnse namen voor deze zondagen. Ze komen van de Gregoriaanse intredezingen van de zondagsliturgie. Vorige week had Tommy het over "Levavi". Letterlijk vertaald: oprichten, opklimmen, tot u heb ik mijn ziel opgeheven maar evenzeer gaat het over een god die afdaald, die ons zoekt. En misschien – soms even – oplicht in diegene die aan je deur klopt en vraagt om brood. Wij zoeken, maar worden ook gezocht. Ik zie, maar wordt ook gezien.

Vandaag opent de Latijnse liturgie met *Populus Sion* (en dan staan de volgende zondagen "Gaudete" en "Rorate" nog op het programma). De tekst is gebaseerd op Jesaja 30 en psalm 80 en begint als volgt: "Volk van Sion, ziet! De heer zal komen om alle naties te redden. De heer zal zijn machtige stem doen horen en gij zult vol vreugde zijn."

In de bijbel is Sion de naam van een berg en van de stad erop. Ook wanneer de stad later zijn naam Jeruzalem heeft gekregen, blijft ze vaak met Sion aangeduid worden. In die zin dus synoniemen: Sion en Jeruzalem. De stad Jeruzalem als ultiem beeld van waar we naar verlangen en uitzien, als visioen, ook deze advent weer. Een stad van vrede, van gerechtigheid, van Gods koninkrijk. "Jerusalaim, stad van God, wees voor de mensen een veilig thuis, voor vriend en vreemd, met een tafel om te eten, een wereld zonder grenzen" zingen we straks ook nog.

In DIE stad is Jezus van Nazareth alvast NIET geboren.. Lucas en Matteüs laten Jezus niet geboren worden in het centrum van de politieke en religieuze macht. Daar is geen plaats voor hem. Daar heeft men hem niet aangenomen. Het wordt de plaats van z'n terechtstelling. Het is in het onooglijke Betlehem dat hij geboren wordt, midden het gewone volk...

Vanaf het moment echter dat we van Sion/Jeruzalem een geografische plek maken, op Google Maps met GPS coördinaten aan te duiden, duidelijk af te grenzen en met muren, wachttorens en bewaakte poorten, dan geraken we in de problemen. Voor je het weet kom je in een zionistische ideologie die streeft naar een nationale staat, met alle apartheid, uitsluiting en geweld dat daarmee gepaard gaat. Ik was enkele jaren geleden met nonkel Marcel en een groep van de vredeswakes op inleefreis naar Palestina en heb er aan den lijve ondervonden hoe Jeruzalem verworpen is tot een ultiem symbool van macht en uitsluiting. Ik was er bij toen zwaar bewapende Israëliische soldaten op de tempelberg een groepje joden 'beschermden' die doelbewust gingen "wandelen" op het plein aan de al-aqsa moskee om de moslims uit te dagen en te provoceren. Of hoe het holocaustmuseum Yad Vashem gebouwd is op grond waar een Palestijnse gemeenschap verdreven is... Of hoe pater Frans Bouwen getuigde dat de tactiek in Oost-Jeruzalem om de Palestijnse huizen op te kopen, in te palmen of te vernielen de facto de verdrijving van de Palestijnen is en annexatie van Oost-Jeruzalem. Jeruzalem als bijna ultiem teken van tweedracht en onenigheid, van vechten voor je brokken, van nationalisme en imperialisme. Goedgekeurd door Trump die er maar al te graag z'n ambassade naar verhuist.

Daartegenover Jeruzalem/Sion in de bijbel als ultieme stad van vrede met een vredesvorst die we verwachten? Hoe dubbelzinnig is het als je de huidige situatie bekijkt. Hoe onzegbaar zijn die woorden, hoe onzingbaar bijna het lied.. Wat moeten we daar nu mee? Zouden we er niet beter over zwijgen en een ander beeld zoeken?

Ik denk dat het bijbelse verhaal en de klemtoon op de Sion ons wel wil zeggen dat Gods Koninkrijk heel CONCREET, ERGENS gebeurt, op een plaats, aanwijsbaar, hier en nu. God gebeurt IN deze wereld. En in geen andere. Dat het niet gaat over een onbekende plek in de hemel na dit leven, maar een concrete plek, hier en nu, tijdens ons leven. Advent is toch ook weer uitzien naar tekenen dat God MIDDEN ONDER ONS gebeurt.

En de bijbelse teksten waarin we de Sion en Jeruzalem bezingen zijn dan toch een metafoor voor een manier van leven en zijn. Van een plek waar God gebeurt. Hoe gebeurt God? Wat wordt er gezegd over Jeruzalem in de bijbel? Een korte bloemlezing... (Jeruzalem en Sion komen samen meer dan 1000 keer voor in de bijbel, je begrijpt dat ik me wel wat ga beperken)

In de eerste lezing van deze zondag uit de profeet Baruch: "Jeruzalem, leg uw kleed van rouw en ellende af en bekleed u voor immer met Gods heerlijke schoonheid. Sla de mantel der gerechtigheid om."

maar ook elders:

"Vrees niet, uw koning komt gezeten op een ezel"

"Verheug u Sion, ik kom en ik zal in uw midden wonen"

“Op de berg Sion richt de heer van de machten een feestmaal aan met uitgelezen gerechten en gelouterde wijnen”

“Jeruzalem, prachtig gebouwde stad, in hechte gemeenschap verbonden”

En als het volk niet doet wat God vraagt wordt het doembeeld van een stad die vernield, afgebroken en vernietigd wordt heel beeldrijk opgeroepen. Straks in het lied “aan Babels stromen” dat we zingen wordt de heilige stad toch ook weer een woestijn, ultiem beeld van slavernij en niet-leven.

Populus Sion gaat dus niet alleen over de PLEK Sion of Jeruzalem maar over de MENSEN, het volk, de gemeenschap. Het gaat vandaag over de mensen die willen leven op die manier: een hechte gemeenschap, waar een feestmaal is waar iedereen op uitgenodigd is en niemand uit de boot valt, waar gerechtigheid en barmhartigheid elkaar ontmoeten, waar God-ik-zal-er-zijn gedaan en geleefd wordt. Die stad, die plek, die levensstijl kan dus OVERAL, moet eigenlijk overal zijn. Ook in Brussel bv...

Want ik moet me verdorie toch nog even heel kwaad maken over wat er in Brussel gebeurt.

- hoe Francken het aantal asielzoekers beperkt tot 50 per dag en daardoor 100den mensen op straat duwt. Ja, ook kinderen en kwetsbaren. Hij duwt ze eerst op straat en roept dan dat er overlast is. Terwijl hijzelf doelbewust de capaciteit van opvang vermindert (én het aantal asielzoekers eigenlijk slechts op de helft ligt van de zogenaamde asielcrisis enkele jaren geleden). Het kan toch niet dat er geen plaats is in de herberg, geen bed-bad-brood voor wie bij ons op straat staat en opvang nodig heeft. Dat geldt trouwens voor alle daklozen. Is dat niet de christelijke traditie die we moeten ‘bewaken’ : de we ons bekommeren om alle mensen?
- Hoe 75000 mensen betogen en meewandelen in de klimaatmars. En dan wordt dit straal genegeerd door de politici en tekent België, samen met Tsjechië, het nieuwe Europese klimaatdoel niet. Wat een bijzonder cynisch signaal is dit?
- Hoe er een politiek circus gespeeld wordt met het migratiepact van de VN dat in Marrakesh en New York getekend zal worden. Hoe schandalig de beeldvorming en recuperatie door aantal politieke partijen, hoe vreselijk en leugenachtig de slogans. Mensen tegen elkaar opzetten, wij-zij denken in het kwadraat.

Er moet verdorie nog een hele weg afgelegd tot Brussel ook een hemels Jeruzalem zou kunnen zijn. En dat mag dan gerust een “nieuw wij” zijn..

Maar daarover gaat het wel in de advent! Dat wij een andere wereld willen. Een hemelse stad Jeruzalem, hemels in de stad van zalig, prachtig, heerlijk... waar we samen aan tafel gaan en niemand tekort heeft.

Waar het kind dat we verwachten toekomst in zich draagt.

We mogen niet meer zwijgen. De stem van het Populus Sion van deze adventszondag mag luider klinken dan ooit. Of zoals Romero het zei: “mij kan je doden, maar niet de stem der gerechtigheid”. Mag deze stem in ons blijven klinken. Duidelijker, dwingender en helderder dan ooit...

Rik Cloet,

De Lier, 9 december 2018